

PANSKÝM DIELOM

február 2015 • • • www.bbinfo.sk

Číslo 2 Informačno - inzertné regionálne novinky

Čeliť vlastnému svedomiu prislúcha každému i dnes

HIADEL - Nevinné deti si nezaslúžia trpieť v žiadnej dobe o to viac, ak im utrpenie spôsobujú dospelí... Bolo to pred mnohými rokmi v Hiadli počas honu na „židov“, keď manželia Brnovci nezapreli v sebe ľudskosť ani v tej nebezpečnej dobe a prichýlili drobné židovské dievčatko Malku. Hoci riskovali vlastné životy, dali jej to najcennejšie - domov. Dnes po rokoch si ich vnuk Dominik Kútik prevzal najvyššie izraelské ocenenie Spravodliví medzi národmi.

Jeho starí rodičia Júlia a Lukáč Brnovci sa tak stali nemennou súčasťou desiatky Slovákov, ktorým udelil štát Izrael spolu s jeruzalemským múzeom holokaustu Yad Vashem tento výnimočný titul. Ocenenie odovzdal v budove Národnej rady v Bratislave, za prítomnosti prezidenta Slovenskej republiky Andreja Kisku, veľvyslanec štátu Izrael Alexander Ben-Zvi a konzulka Avital Gershon. Treba povedať, že títo obyvatelia Hiadla dostali jedno z najvyšších vyznamenaní štátu Izrael a dostali sa tak na tabuľu cti k takmer šiestim stovkám ďalším Slovákov. „Bez ušľachtlosti dnes večer vyznamená-
ných Spravodli-

vých medzi národmi by sme tu neboli, neboli by medzi nami do dnešného dňa tí, o ktorých záchranu sa priamo pričínili a rovnako o ich rodiny,“ povedal veľvyslanec Alexander Ben-Zvi. Títo ľudia sa dokázali vzoprieť a nezakrývali si oči pred utrpením iných. Naopak, našli odvahu a odhodlanie svojím prenasledovaným bližným podať pomocnú ruku. Novinám PANSKÝM DIELOM je čťou, písať o nich...

Nehľadeli na pôvod

Ocenenie je totiž prejavom vďaka židovského národa ľuďom nežidovského pôvodu za záchranu Židov. Komisia pre rozpoznávanie spravodlivých

bola založená v roku 1963 pri pamätníku Jad Vašem a je vedená Izraelským najvyšším súdom. Väčšina ocenených

zo Slovenska získala tento titul po roku 1990, keď boli znovu obnovené diplomatické styky medzi Česko-Slovenskom a štátom Izrael. Ocenení získavajú pamätnú medailu a diplom Jad Vašem, ich meno je vytesané do Múru cti v Záhrade spravodlivých v Jad Vašem. Mená všetkých vyznamenaných sú uvedené aj v zozname, ktorý je vystavený v Múzeu židovskej kultúry v Bratislave. Po dnešnom dni je v zozname už 549 slovenských občanov.

Malka Kohen vydatá Hollender

Dievčatka Judith a Malka sa narodili v Stupave. Mamka pochádzala z Maďarska a na Slovensko sa prisťahovala po svadbe. Hoci chcel hneď po ich narodení otec emigrovať do Izraela, na prosby rodiny sa rozhodol ostať... Tu sa začína príbeh hlavnej hrdinky nášho príbehu Malky.

pokračovanie na 7 strane

PENZION

GRAJCIAR

REŠTAURÁCIA

*Príjemné prostredie,
tradične dobrá kuchyňa,
milá obsluha,
správna voľba na ceste SK Route 66*

Lučatin 182

Zima je pre vodičov skúškou

KYNCEĽOVÁ / SLOVENSKÁ ĽUPČA - Počasie nás všetkých počas uplynulých týždňov poriadne potrápilo. Najväčšie vrásky však ostali práve na čelách vodičov. Zasnežené a zľadovatené cesty si vyžiadali svoju daň a mnohí si pre tento rok tak vďaka počasiu, či cestárom no aj vlastnej nepozornosti, vyčerpali dary pani šťasteny.

Práve ona totiž stála pri vodičovi, ktorý v polovici februára dostal pred obcou Kynceľová šmyk a jeho Octavia prerazila plot firmy Envigeo. Zastavil ju múrik, na ktorom ostala visieť. Z toho zajatia ju musela vytiahnuť až hydraulická

l'ná vrstvička ľadu a tá je veru priamou cestou do pekla. Volajú ju čierny ľad. Je to tenká vrstva ľadu na asfalte, ktorú takmer nevidieť a vodiči si často myslia, že ide o mokrú cestu. Avšak na tejto sa neuveriteľne šmýka! Nedajte sa preto oklamať v zime snežným počasím. Často je nutné byť obzvlášť opatrní. Čierny ľad je totiž nenápadný, málokto o ňom vie, no stret s ním môže skončiť fatálne.

ruka privolanej odťahovej služby. Rovnako musela zasahovať pár dní predtým v priemyselnej časti Slovenskej Ľupče, kde skončil svoju cestu prevrátený na streche Volkswagen Passat. Aj tomu, ako sa hovorí „najprv zadok predbehol predok“. Táto časť cesty smerom do

pneumatiky, okrem tých s hrotni, si s ľadom nedokážu poradiť. Kombinácia čierneho ľadu a rýchlosti vhodnej pre mokrú cestu je vražedná. Keď už auto nabehne na čierny

Brzdienie nefunguje

Problém môžu spôsobiť najmä cesty, ktoré nie sú ošetrené soľou. Stačí, aby teplota klesla pod nulu stupňov Celzia a z hmly či dažďa sa na ceste stane poľadovica. Tradične zvykne byť problémom noc a ráno. Dokonca cez deň môže byť aj viac ako 5°C, no riziko čierneho ľadu pretrváva na miestach v tieni, v lese, na mostoch a podobne, kde ho priame slnko neroztopí. Žiadne

Policajti boli úspešní

Dá sa povedať, že prvé dva mesiace tohto roka boli pre zástupcov zákona v územnom obvode 00 PZ Slovenská Ľupča úspešné, pretože zo spáchaných 14 priestupkov proti majetku objasnili desať. Okrem toho v rovnakom období zaevidovali a ako v prvom prípade aj vyriešili 5 priestupkov proti občianskemu spolunažívaniu. Pováčšine išlo o schválňosti, nehody a drobné fyzické útoky medzi občanmi.

Vlameči v Driekyni

V štádiu intenzívneho vyšetrovania je stále pomerne čerstvá, februárová „vlamečka“ do jednej z chat v Driekyni neďaleko Slovenskej Ľupče. Tentoraz si zloději vybrali tú najbližšiu k intravilánu obce a vylomili na nej vchodové dvere. Páchatelia trestného činu chatu následne vykradli, pričom spáchali značnú škodu.

...

V územnom obvode 00 PZ Slovenská Ľupča došlo v mesiacoch január a február 2015 k 6 dopravným nehodám, pri ktorých bolo 5 osôb ľahko zranených.

Podľa (ik) spracovala (ela)

Ako čierny ľad odhaliť?

Ak si nie ste istý povrchom cesty, po ktorej už autom idete, odporúčame:

Takmer každé auto je vybavené systémom ABS.

- 1) Jemne našľapujte na pedál brzdy a sledujte, či auto spomaľuje, alebo sa hneď aktivuje ABS. Ak vám pedál brzdy „kope“ do nohy okamžite, máte dočinenia s čiernym ľadom.
- 2) Skúste malé, no prudšie pohyby volantom. Ak auto na zmeny smeru nereaguje, ste na čiernom ľade. Okamžite znížte rýchlosť, a to bez brzdenia, najlepšie jazdou bez plynu a podradzovaním, alebo veľmi jemným brzdením, aj v režime ABS. Na rovnom úseku cesty, ktorá nemá spád by ste to mali „ustáť.“ Ale ak sa blíži zákruta a vy ste rýchlosť dostatočne neznižili, pripravte sa na náraz...

Zdroj: www.podkapotou.sk

Slovenskej Ľupče si žiada svoju daň naozaj veľmi často a pokiaľ nasneží, mierne stúpanie v zákrute narobí starosti najmä nákladným vozidlám. Aj koncom januára sa tak v priekope ocitlo smetiarske auto a ľahač s návesom, ktorý sa prevrátil.

Pozor na čierny ľad!

Avšak nielen sneh na ceste je skutočnou zradou vodiča v zimnom období. Niekedy je ňou veľmi ťažko rozoznať-

ľad rýchlo, nedá sa urobiť prakticky nič. Pneumatiky totiž nemajú adhéziu (priľnavosť) a nefunguje brzdenie ani riadenie. Stačí, aby bol čierny ľad na úseku pár desiatok metrov a autá bežne končia mimo cesty.

Erika Lamperová

Fotografie novinám PANSKÝM DIELOM poskytla HAVARIA TRANS - odťahová služba Banská Bystrica, NON STOP na tel. č. 0948 349 995.

Referendum aj u nás neúspešné

REGIÓN - Referendum (Za rodinu) 2015 bolo neúspešné. Nezúčastnilo sa ho totiž dostatočné množstvo občanov Slovenska. Koľko ľudí sa ho zúčastnilo u nás v regióne, prinášame v percentuálnom vyjadrení.

Baláže	- účasť	29,18 %
Hiadel'	- účasť	16,47 %
Ľubietová	- účasť	13,55 %
Lučatin	- účasť	19,67 %
Medzibrod	- účasť	26,54 %
Moštenica	- účasť	36,70 %
Nemce	- účasť	16,90 %
Podkonice	- účasť	44,69 %
Priechod	- účasť	41,61 %
Selce	- účasť	29,27 %
Slovenská Ľupča	- účasť	20,65 %
Špania Dolina	- účasť	35,97 %

Opäť sme však celému svetu ukázali, že pre nás možnosť priameho rozhodovania o čomkoľvek je nevyhovujúca, my jednoducho portebujeme, aby nás niekto viedol za nos.

albert

ZIMA EŠTE NESKONČILA

OLEJ (4 a 5 l balenie) nad 20 €

- olejový filter **ZADARMO** (cena filtra do 7 €)
- zvýhodnená cena výmeny oleja za 7 €

Nemrznúca kvapalina do ostrekovačov do - 22°C

- 3 x 5 litrov za 10 € (bežná cena za 5 litrov - 4,90 €)

Akcia platí pre všetky značkové motorové oleje, ktoré sú priamo na predajni. Zľava z ceny oleja len pre držiteľov vernostnej karty, maximálne do - 11 %. Zľava sa nevzťahuje na oleje M6 AD, M7 AD....

- **autoservis**
- **diagnostika**
- **pneuservis**
- **autosklo**

**AKCIA PLATÍ DO
15/03/2015**

SNOPKO, s.r.o. , Nám. SNP 50, 976 13 Slovenská Ľupča
Mobil: 0918 418 304 • Telefón: 048/418 73 76
Facebook: www.facebook.com/snopkoservisonline

Fašiangové zvyky poňali ako sa patrí

MOŠTENICA, PODKONICE – Po Troch kráľoch sa začalo fašiangové obdobie. Od nepamäti bolo plné jedla, zábav i veselosti a trvalo až do Popolcovej stredy. Tá je však príznačná nielen „pochovávaním basy“, ale aj začiatkom pôstu. No zaujímavá je aj svojim pohyblivým dátumom. Tentoraz podľa liturgického kalendára vychádza na 18. február. Fašiangové veselosti si v duchu tradícií nedávno obnovili aj obyvatelia Moštenice a Podkoníc.

V Moštenici tradičnú dedinskú zabíjačku osviežili fašiangové masky a domáci nápadito tradície spojili so zimnými radovánkami v podobe karnevalu na ľade. Nechýbal koledujúci sprievod masiek celou dedinou ani poklepanie na každé dvere. Vinšovníci domácim nielen povinšovali, ale aj zaspievali, či zatancovali. Samozrejme, podľa dobrých zvykov si aj čo to dobré vykoledovali.

V Podkoniciach gazdovali

O niekoľko dní neskôr na tradičnej Gazdovskej zabíjačke v Podkoniciach, ktorú domáci považujú za najväčšiu v okolí, mohli jej návštevníci prvý „zahltanec“ koštovať už o 10.00, pričom im hrala ľudová hudba Pecníkovi. Nechýbala jazda konškým záprahom vo voze,

ani ukážky prania peria na dedine, či pálenie pálenky, varenie bryndzových halušiek v poľnej kuchyni a smaženie

pampúšikov. Domáci majstri sa predviedli výrobou drevených korýtok a vahančokov a ukážkou výroby fujár. Nuž a zimu zahnať pravé „hriatvô“ na slatinke. Aj toto je totiž obdobie veselosti počas Fašiangov.

Prečo „Popolcová streda“

Kedysi, v období Veľkej Moravy, sa u nás používal názov „mjasopust“, ako označenie konca jedenia mäsa pred pôstom. Kým u našich severných susedov pretrval dodnes ako „masopust“, na Slovensku sa udomácnil nemecký

termín „fašiangy“ – odvodené z nemeckého „fašang“ (pozn. red. vastschant, čo znamená výčap alebo posledný nápoj). Ako sme už v úvode spomenuli, ukončil sa Popolcovou, alebo tiež Škaredou stredou. Jej pomenovanie pochádza zo zvyku páliť palmy či bahniatka z Kvetnej nedele z minulého roka. Popol z nich sa používa pri bohoslužbe Popolcovej stredy, kedy sú veriaci poznačení popolom na čelo. Vzťahuje sa to na blízkovýchodnú tradíciu sypania popola na hlavu na znamenie pokánia pred Bohom. Poznačenie popolom sprevádzajú kňazove slová: „Pamätaj, že si prach a na prach sa obrátiš“, alebo „Kajajte sa a verte v Evanjelium“.

o o o

Pre mnoho kresťanov predstavuje Popolcová streda pripomienku vlastnej konečnosti a cieľa či smerovania vlastného života, vyznačuje sa pokáním. Nasledujúce dni nás privedú k Veľkej noci, pamiatke na umučenie, smrť a zmŕtvychvstanie Ježiša Krista. Pre informáciu Popolcová streda, ktorá ukončí zábavné obdobie Fašiang bude o rok už o čosi skôr, a to 10. 2. 2016. Na ten ďalší už 2017 však vychádza až na 1. marca.

Erika Lamperová

PANSKÝ DIELOM - informačno - inzertné regionálne noviny - číslo 2, ročník 2, február 2015

Vydavateľ: Marián Horváth - ALBERTpremus, Nám. SNP 454/110, 976 13 Slovenská Ľupča, IČO: 37594389, e-mail redakcia@bbinfo.sk, URL <http://www.bbinfo.sk>, tel.: 0903 049 073 / Vychádza podľa naplnenia vydania, minimálne však raz mesačne / Tlač zabezpečuje vydavateľ v náklade cca 3000 ks / Nevyžiadané rukopisy a fotografie nevraciam a stávajú sa archívom redakcie / Za obsahovú časť inzerátu zodpovedá inzerent / Neprešlo jazykovou úpravou / Nepredajné, voľne distribuované

Inzerciu a príspevky do informačno - inzertných regionálnych novínok prijíma redakcia, ktorá má zhodnú adresu s vydavateľom
Redakcia spolupracuje s internetovým portálom www.bbonline.sk / Registračné číslo MK SR - EV 5004/14 / ISSN 1339-7249

REDAKCIA (príspevky a inzercia) - e-mail: redakcia@bbinfo.sk, tel.: 0903 049 073

Rarity, aké nájdete len v Ľupči

Do redakcie nám od nášho čitateľa Petra Veverku zo Slovenskej Ľupče prišla žiadosť o uverejnenie nasledujúceho článku, ktorý napísal na základe poznatkov v rámci jeho pravidelnej účasti na obecných zastupiteľstvách v obci, kde žije. Zároveň má ísť o reakciu občana, ktorý doterajšiu nečinnosť kompetentných a apatiu dotknutých obyvateľov na vzniknutú súčasnú situáciu v obci jednoducho iba ľudsky nechápe.

Vedeli ste, že v rámci geniálnej investičnej akcie kanalizácia a čistička odpadových vôd v Slovenskej Ľupči:

všetci obyvatelia obce zaplatia za dve projektové dokumentácie?

- podľa všetkého prvá projektová dokumentácia mala chyby, za ktoré nikto nenesie zodpovednosť;
- nikomu neprekážalo, že sa objednala a zaplatila aj druhá, veď nakoniec to v balíku „stočné“ alebo v daniach zaplatia všetci;

všetci obyvatelia zaplatia za čistenie odpadových vôd dvakrát?

- najprv bude treba zaplatiť za čistenie odpadových vôd v obecnej čističke;
- následne bude nutné zaplatiť za to, že vyčistené vody potečú do Hrona cez betónovú rúru vo vlastníctve VEOLIE;
- nikomu neprekážalo, ako mohol projektant „zabudnúť“, že takýto variant bude drahší, veď ľudia to zaplatia, buď v stočnom alebo v daniach, hlavne že na chod obce bude peniažkov dosť.

Na Slovensku ľudia musia zniesť kaďečo, ale v Ľupči môžu na nich naložiť aj dva jarmá, a oni ich tíško nesú...

Peter Veverka

Statky - zmätky na cestách 2015:

28. 2. 2015: Kultúrny dom Dolná Mičiná
08. 3. 2015: Kultúrny dom Nemce
20. 3. 2015: Divadlo U Greškov Tajov (v rámci TDD 2015)
21. 3. 2015: Divadlo pod balkónom Sásová
22. 3. 2015: Dom kultúry Podbrezová
23. 3. 2015: Malá kinosála v Európe (akcia ING)
11. 4. 2015: Kultúrny dom Slovenská Ľupča
19. 4. 2015: Kultúrny dom Strelníky

PANSKÝM DIELOM

informačno · inzertné regionálne novinky

Hľadáme obchodného zástupcu na predaj inzertnej a reklamnej plochy v regionálnych novinách PANSKÝM DIELOM.

Výhodné finančné ohodnotenie!

Kontaktujte nás mailom na: redakcia@bbinfo.sk

KADERNÍCKE SLUŽBY

Ponúkam dámske a pánske kadebnícké služby za výhodnú cenu.

Elena Sokolová
Nám. SNP 15, Slovenská Ľupča

0915 829 289

KUPÓN
20% zľava
na keratínovú regeneračnú kúru

CAFÉ PUB KEIKO

OTVORENÉ

PO - ŠT, NE

08:00 - 23:00

PI - SO

08:00 - 01:00

Nám. SNP 62, Slovenská Ľupča

kontaktujte nás pre bližšie informácie

0905 807 487

info@jdservice.sk

www.jdservice.sk

...internet v Slovenskej Ľupči

možnosti pripojenia

5G

• rodinné domy, bytovky, samostatné pripojenia

• od 99 € + 4 mesiace

ZADARMO

• mesačne

11,62 €

LAN
pre bytovky

• bytovky, v ktorých je infraštruktúra

• zariadenie od 29 € + 1 mesiac

ZADARMO

• mesačne

11,62 €

oprava PC, výmena komponentov, záchrana dát z HDD, USB, pamäťovej karty, reinstalácia operačného systému, a ďalšie...

Slávne rody, na ktoré by sa nemalo zabúdať

Hoci Slovensko je maličkou krajinkou, vzišlo z neho množstvo rodov, ktoré významnou mierou ovplyvnili národohospodársky a kultúrny život tamajších obyvateľov. No a medzi takéto rody patria bezpochyby aj Cochiusovci, ktorí sa taktiež zaslúžili o povznesenie národa, stáročia žijúceho pod končiarmi Tatier. Prvá zmienka o rode Cochiusovcov sa viaže k Slovenskej Ľupči a k úmrtnému zápisu Jána Cochiusa, obyvateľa mestečka, ktorý zomrel v roku 1798 ako 80 – ročný.

V zápise je uvedený jeho otec Martin Cochius, narodený pravdepodobne okolo roku 1685. Keďže v slovenskoľupčianskej matrike nie je o ňom žiadna zmienka, nevedno kedy sa presne narodil, kde žil a zomrel. Je preto možné, že jeho synovia Ján a Martin sa do Slovenskej Ľupče prisťahovali ako prví. O synovi Jánovi, ktorý sa narodil okolo roku 1718 sa toho veľa nevie, no jeho brat Martin, narodený približne v roku 1728, sa stal váženým slovenskoľupčianskym mešťanom a povoláním bol garbiarskym majstrom. Za manželku si vzal Ľupčianku Zuzanu Oravskú, s ktorou mali osem detí. Garbiarske remeslo Martinovi Cochiusovi zrejme dobre vynášalo, pretože mal veľké hospodárstvo a jeho deti mohli študovať na kežmarskom lýceu. Zomrel nešťastnou náhodou, keď ho 27. marca 1773 zasypala zem pri kopaní hliny. Z jeho detí sú najznámejší synovia Gabriel a Pavol. Nuž a práve cez synov, Gabriela a Pavla, vznikli dve, pre slovenský národ a jeho dejiny, významné vetvy Cochiusovcov.

Národne uvedomelý

Gabriel Cochius sa narodil v Slovenskej Ľupči 1. júna 1765. Vyučil sa garbiarskemu remeslu a po roku 1794 prevzal otcovský majetok, dielňu i hospodárstvo. Bol váženým slovenskoľupčianskym mešťanom, činným v správe mesta i evanjelickej cirkvi. V roku 1788 sa oženil so Zuzanou Terenovou, s ktorou mali tri deti – Zuzanu, Gabriela a Jána. Krátko po pôrode tretieho dieťaťa však manželka vo veku 24 rokov zomrela a Gabriel Cochius sa oženil s Annou Gundovou pôvodom z Banskej Štiavnice. Z tohto druhého manželstva sa deti nenarodili a 26. septembra 1819 Gabriel Cochius zomrel. Pre pokračovanie v rozprávaní o tejto vetve rodu Cochiusovcov sú dôležité jeho deti Zuzana a Gabriel. Zuzana Cochiusová sa narodila 30. januára 1791 v Slovenskej Ľupči a v roku 1812 sa vydala za Tomáša Kmeťa z Ľubietovej. Tomáš Kmeť bol v tom čase magistrátnym úradníkom a neskôr váženým mešťanom a richtárom kráľovského mesta Ľubietová. Podpísal známe Ľubietovské

memorandum z roku 1848, zaslané vtedajšiemu ministerskému predsedovi grófovi Bytthyanymu.

Ľubietovský mestský fiškus

V jeho národne uvedomelých stopách kráčal aj syn Jozef, jedno z troch detí, ktoré počas manželstva so Zuzanou mali. Jozef Kmeť, s prímením Jarin, sa narodil v Ľubietovej 6. marca 1815. Ako vrstovník Ctiboha Zocha, o ktorom budem ešte písať, mal s ním nielen priateľské, ale aj priateľské vzťahy, tak osob-

né, ako aj písomné. Spolu s inými miestnymi činiteľmi stál na čele slovenských národných podujatí a bol i pôvodcom už spomenutého Ľubietovského memoranda, ktoré v mestskej rade vzlietnu rečou obhajoval. Bol vzdelaným advokátom a sudcom v Ľubietovej, postupne zastával funkciu mestského fiškusa, notára, mešťanostu a ku koncu života bol aj mestským archivárom. Tento pracovitý, vzdelaný a literárne činný človek bol dôležitou postavou slovenského života nielen v Ľubietovej, ale aj v širokom okolí. Zomrel roku 1906 a jeho hrob sa nachádza na Ľubietovskom evanjelickom cintoríne.

Slovenská Ľupča, Poniky aj Ľubietová

Gabriel Cochius mladší sa narodil v Slovenskej Ľupči 17. marca 1793. V mestečku bol váženým mešťanom a prosperujúcim obchodníkom. Zastával rozličné posty v správe Slovenskej Ľupče a bol inšpektorom

cirkevného zboru. Oženil sa s Máriou Blázy, dcérou ev. farára v Ponikách a spolu mali osem detí. Ľupčianska Gabrielova rodina udržiavala dobré rodinné vzťahy s veličianskym Pavlom Cochiusom. Gabriel Cochius ml. bol vlastným bratrancom Pavlovho syna Timoteusa (Ctiboha Zocha), ktorý často chodieval do Slovenskej Ľupče a v Gabrielovej dcére Anne si našiel svoju zákonitú manželku. V Slovenskej Ľupči sa dokonca konala aj ich svadba. Zakladateľom spomenutej druhej vetvy rodu Cochiusovcov bol Pavol Cochius, ktorý sa narodil v Slovenskej Ľupči 18. januára

štúrovskej generácie zapamätajú dejiny pod menom Ctiboh Zoch. Pavol Cochius bol rektorom veličianskej školy po dobu 49 rokov. Za jeho účinkovania škola prekvitala, mala dobrú povesť aj v širokom okolí a tak Cochiusovou vzdelávacou výchovou prešli takmer všetci budúci oravskí vzdelanci tej doby. Cochius bol typickým ľudovýchovným pracovníkom, zaoberal sa pestovaním ovocných stromov, ľudovým liečiteľstvom, zbieraním liečivých rastlín a inou osvetovou činnosťou. Za svoje pôsobenie a za dlhodobú učiteľskú činnosť bol roku 1845 vyznamenaný cisárom, a to strieborným krížom s korunou. Pri tejto príležitosti ho na počesť pozdravili mladí štúrovci oslavou básňou. Zomrel 27. decembra 1852 a pochovaný je vo Veličnej.

Najväčší chovateľ talianskych včelích rodín

Významnou osobnosťou bol aj Pavol syn z prvého manželstva Jozef, ktorý sa narodil 26. marca 1798 vo Veličnej. Vyučil sa farbiarskemu remeslu a niekedy pred rokom 1820 sa usadil v Ľubietovej. Tu sa oženil a založil si rozvetvenú rodinu. Stal sa váženým mešťanom, mestským pokladníkom a cirkevným funkcionárom. Preslávil sa však najmä ako včelársky praktik, ktorý sa ako prvý na Slovensku vo väčšom rozsahu zaoberal chovom a expedíciou včelích matiek. Vlastnil viac ako 100 včelstiev a bol najväčším slovenským chovateľom včelích matiek talianskeho plemena. Zriadil izolovanú oplodňovaciu stanicu, rozmnožené matky posielal včelárom na Slovensku, ale i do iných krajín. Zomrel v Ľubietovej 26. januára 1867, no vo svojom synovi, Jozefovi mladšom, mal dobrého pokračovateľa tak v remesle, ako aj vo včelárstve. Jozef Cochius mladší sa narodil 1. februára 1821 v Ľubietovej, u otca sa vyučil farbiarskemu remeslu, no keďže ho lákalo poznávanie sveta, dlhé roky vandroval po Nemecku. Až keď ostarel, prevzal otcove remeslo i dielňu a stal sa váženým mešťanom i cirkevným funkcionárom. Zomrel 25. marca 1872 a jeho náhrobný kameň ešte aj dnes zdobí Ľubietovský evanjelický cintorín.

...

Veľa by sa z toho dalo ešte o Cochiusovcoch napísať, ba možno by z toho vznikla aj celá kniha. Aspoň v krátkosti som však chcel pripomenúť rod, o ktorom síce učebnice dejepisu nehovoria, ale ktorý taktiež prispel svojou hrievnou do kroniky svetlých dní slovenskej histórie a jej poznania.

Hostinec
STELLA
Slovenská Lúpa

Czambelova 33, Slovenská Lúpa

Varíme pre Vás

- denné menu •
- jedlá na objednávku •
- špeciality kuchyne •
- pizza •

Objednávky a rozvoz pizze
od 12:00 do 21:00 hodiny
Minimálna objednávka sú dve pizze!
Ku každej pizze si účtujeme 0,33 € za obal.

0915 212 334
048 418 76 54
hostinecstella@gmail.com
www.hostinecstella.sk

Ing. Igor Hollý

Zabezpečíme Vám kompletný právny a ekonomický servis pri predaji, kúpe aj prenájme Vašich nehnuteľností

0905 241 860

www.re-max.sk/dream **RE/MAX** Dream

kupón slúži po predložení na bezplatnú konzultáciu

REVÍZIE, MONTÁŽ, OPRAVY

RESET
PLYNOVÝCH ZARIADENÍ

0905 544 572
reset.bb@jdnet.net

Revízie, montáž a opravy vyhradených plynových zariadení, regulačné stanice, plynové kotolne, riešenia pre bytové a rodinné domy, zmluvný (partnerský) servis

POTREBUJETE PENIAZE V HOTOVOSTI?

**Vykupujeme autá
za najvyššie výkupné ceny!**

0903 536 033
www.mlcar.sk

MLcar

Hľadáme dopisovateľov, ktorí by mali záujem prispievať do regionálnych novín PANSKÝM DIELOM. Podmienkou je prehľad diania vo vašej obci. Kontaktujte nás mailom na: redakcia@bbinfo.sk alebo telefonicky: **0903 049 073**

F.U.R.O.

**PRESTAVBA
A REKONŠTRUKCIA BYTOV
A STARŠÍCH DOMOV**

- maľovanie • stierky •
- vodoinštalácie • údržba
- bytové jadrá • obklady •
- dlažby • podlahy • odstraňovanie
- vlhkosti • podrezanie múrov •
- opravy fasád • opravy striech
- opravy komínov • opravy plotov •

Milan Furman - F.U.R.O.
0905 415 706

LEN OSOBNÝ KONTAKT

Vydavateľská
činnosť

Grafika, DTP,
prepress

Inzercia,
reklama

Ilustrácie,
region public

kontakt

0903 049 073 / albbertpremus@bbinfo.sk

premus
ALBBERT
nizkonákladové vydavateľstvo

Čeliť vlastnému svedomiu prislúcha každému i dnes

Ocenil ich Izrael - Spravodliví medzi národmi

Dokončenie zo strany 1

V roku 1942 začali veľkopočné deportácie Židov a rodičia s dcérami utiekli do Maďarska. Bolo v tom čase bezpečnejšie než Slovensko. Uchýlili sa tu k starým rodičom na severe. Avšak prišiel rok 1944 a otec bol zatknutý a deportovaný do koncentračného tábora v Osvienčime. Matka s dcérami stihla ujsť na Slovensko. Avšak šťastie pri nich nestálo. Chytili ich a deportovali do tábora vo Vyhníach.

Žobrali o jedlo

Keď vypuklo povstanie, partizáni ich oslobodili, no nebezpečenstvo trvalo naďalej, a keď Nemci vtrhli na Slovensko, obnovili deportácie tentoraz ale do koncentračných táborov. Dva týždne sa matka presúvala s dcérami z jednej dediny do druhej, dokonca žobrali o chlieb od dedinčanov, aby prežili. Počas Povstania sa Malka dostala do Hladla spoločne so skupinou utečencov z Vyhní. Unavení a vysmädnutí po dlhom putovaní si chceli oddýchnuť na čistine pri jazierku. U ich matky však zapracoval šiesty zmysel a v poslednom momente chytila svoje dve deti za golieri a stiahla ich späť. Takmer v tom momente sa ozvala strelba a mnohí z utečencov neprežili...

Prichýlili ich Hladlovci

Keď sa dostali do kontaktu s partizánmi, boli už naozaj v zúfalej situácii. Partizáni súhlasili, aby sa k nim matka pridala, ale dievčatá so sebou odmietli zobrať. Hľadali však možnosti, čo s nimi. Po čase pomohli matke nájsť dve rodiny práve v Hladli, ktoré sa dievčat ujali. Malka sa dostala do rodiny Brnových. Aj oni mali dievčatko – Annu. Bola skoro v jej veku. K drobnučkej Malke sa správali ako k vlastnej. Avšak jej sestra Judith mala menej šťastia. Rodina, ktorá sa jej ujala s ňou zaobchádzala veľmi zle. Sedemročné dievčatko hladovalo a tvrdo pracovalo. Mlaka sa s ňou stretával raz za čas v dedine a nosila jej jedlo...

Po rokoch sa vrátila

O mame nič netušili, avšak po mesiacoch ukrývania predsa len čosi... Jedného dňa sa dopyčuli, že zišla z hôr a neďaleko potoka strieľala po nej hliadka. Celá krvavá vraj spadla do potoka a deti, ktoré to videli ju považovali za mŕtvu... Dievčence nevedeli, že mama sa napriek tomu podarilo na opačnom brehu vyplávať a zachránila sa. Čítali sa opustené, samé. Staršia Judith Malke stále pripomínala posledné želanie otca pred jeho deportáciou - aby nezabúdali, že sú židovky. Obec chcela počkať, až bude po vojne a podľa jeho slov nájsť židov aby ich vzali do Izraela. Vojna skončila v marci 1945 a mama sa nakoniec predsa len k dievčatkám vrátila od partizánov. Pešo sa vydali do Maďarska. Tam zistili, že židovská komunita bola úplne vyvraždená... Tri mesiace po vojne sa vrátili aj

otec z Osvienčimu. Bol chorý, zničený a ako človek psychicky úplne zlomený. Ich pranie, dostať sa do Izraela sa splnilo až v roku 1949. Začali odznova, no Malka nezabudla. Roku 2013 sa do Hladla vrátila aj s manželom...

Skala aj jaskyňa

„židovská“

Nebola to však len Malka. Bola to aj jej rovesníčka Vera

čeny, že morálne ocenenie patrí všetkým našim predkom v obci Hladel, ktorí Židom počas 2. svetovej vojny a aj počas SNP pomáhali,“ konštatuje starosta obce Ondrej Snopko.

...

Avšak bola tu aj odvrátená tvár ľudskosti, pretože bolo mnoho tých, čo so strachu o svoj život, či život svojich blízkych radšej zradili a udávali. Vedeli o nich susedia aj známi a ostalo to v ľuďoch dodnes. Čosi veľmi boľavé a zároveň nevypovedané. Niečo, čo sa len sem - tam „šustne“ medzi rečou pri pive. Ostala nielen boľavá Informácia, no ako mnohí pamätníci hovoria, ostal aj rovnaký gén. Kto vie, či je to pravda, no nemeňnou realitou je, že vďaka takýmto a podobným ľuďom umierali nevinné deti, ženy i muži, ktorí sa prehršili iba tým jediným – narodili sa ako Židia. Čeliť vlastnému svedomiu prislúchalo iba im, neprislúcha nám teda odcudzovať ich, hoci tú informáciu o sebe navždy v potomkoch i v nás samých zanechali... Avšak treba priznať, že aj po čase sa nám tlačia do očí slzy obdivu a uznania voči tým, čo si ľudskosť zachovali aj v tak nebezpečnej dobe ako bola doba zabíjania, holokaustu a rasovej nenávisti. Klobúk dolu

pred tými, ktorí nezlyhali. Klobúk dolu... obyvatelia Hladla, Moštenice, či iných dedín... Jednoducho klobúk dolu pred čímsi takým, ako je bezmedzná ľudskosť.

Erika Lamperová

Foto: archív obce a ambasády Izrael

Adlerová, ktorá pod telom svojho otca prežila takmer zázrakom vraždenie pod Javorím. Zraneného dievčatka sa ujala rodina Zelinovcov z Hladla a prečkala u nich koniec vojny. Ľudia zatiaľ nezabúdajú a v Hladli si dodnes opatrujú príbehy zachránených židovských detí, aj tajné cestičky obyvateľov ku skale, ktorú dodnes volajú židovská. Vďaka pomoci domácich obyvateľov sa podarilo zachrániť niekoľko desiatok židovských obyvateľov, ktorí našli úkryt v jaskynných priestoroch skaly uprostred lesov. No dialo sa tak aj v okolí. Ešte dnes môžeme objaviť aj o dolinu ďalej v Moštenici veľmi dobre ukrytú jaskyňu, ktorá tiež nesie so sebou príbeh zvaný „židovský“. Aj vďaka takýmto úkrytom, a odvahe „nežidov“ sa mnohí prenasledovaní nedostali do šiestich miliónov nevinných obetí holokaustu druhej svetovej vojny. „Mrzí ma, že tento príbeh, je možno posledný. Príbeh, ktorý sa dá podložiť a dokázať. Čas sa totiž posunul. Som však presved-

Obvodná poľovnícka komora Banská Bystrica
Okresný úrad Banská Bystrica, pozemkový a lesný odbor
Slovenský poľovnícky zväz OkO Banská Bystrica
a
Poľovnícke združenie Podkonice Vysoká

VÝSTAVA POĽOVNÍCKYCH TROFEJÍ

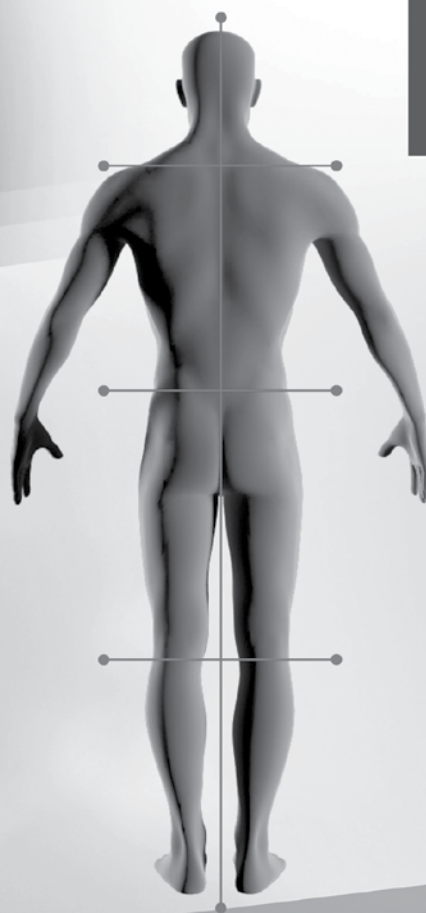
19. až 23. marec 2015
Kultúrny dom, Podkonice

Tibor Patáky

Spôľahlivá diagnostika pohybového aparátu prostredníctvom unikátneho softwaru

Podrobne prepracovaný program BODY-ANALYZER s presnosťou diagnostikuje časti pohybového aparátu a celú os tela v statike aj dynamike. Dokáže detailne odmerať jednotlivé uhly, vzdialenosti, plochy a taktiež analyzuje svalový reliéf postavy. BODY-ANALYZER dokáže vďaka spoľahlivej diagnostike sledovať zmeny a porovnávať zdravotné výsledky, na základe ktorých je možné pripraviť cieľený pohybový program.

Body[®] Analyzer

KONTAKT

+421 918 624 479

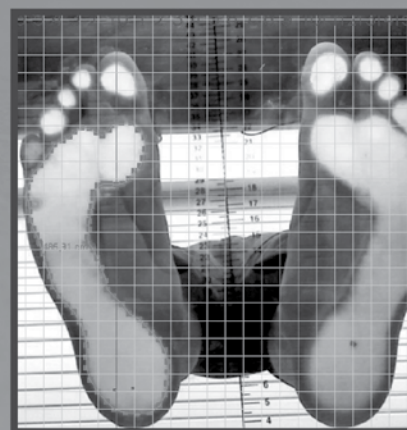
Správna diagnostika a vhodne zvolená fyzioterapia vám pomôže:

- Znížiť bolesť šije, chrbta, svalov a kĺbov
- Zlepšiť rozsah pohyblivosti v kĺboch
- Zvýšiť výkonnosť a eliminovať pocit únavy
- Zlepšiť telesnú estetiku
- Zvýšiť svoju sebadôveru a kvalitu života

Prečo sa zaujímate o správne držanie tela?

Zlozvyky spojené s nesprávnym držaním tela sú jednými z najčastejších zdravotných porúch, s ktorými sa v dnešnej dobe stretávame. V počiatočnom štádiu, keď sa problémy a bolesť objavujú len sporadicky, neprikladáme varovným príznakom význam, čím však naša chrbtica značne trpí. Každý pohybový aparát má svoje užívateľské hranice, ktorých prekročenie môže spôsobiť vážne a trvalé poškodenie organizmu.

Rizikové faktory

- **Pohybový stereotyp**
Sedavé zamestnanie, pracovníci vo výrobe, stereotyp vyplývajúci zo športu
- **Preťaženie a stres**
Nárazová fyzická námaha a zvýšený stres
- **Zranenie**
Nesprávne držanie tela na základe predchádzajúceho poškodenia organizmu
- **Zlé pohybové návyky**
Nesprávne držanie tela vypestované v detskom veku
- **Nadváha**
Preťaženie aparátu na základe zvýšenej hmotnosti